

18. b)		
Összesen 325 (=176+109+40) db kenyeret rendeltek és 42 db-ot küldtek vissza,		1 pont
ez a megrendelt mennyiség 12,9%-a.		1 pont
Összesen 695 (=314+381) péksüteményt rendeltek és 34 db-ot küldtek vissza,		1 pont
ez a megrendelt mennyiség 4,9%-a.		1 pont
Összesen:	4 pont	

18. c)		
Az egyes napokon eladott péksütemények száma: 124; 133; 132; 122; 150 db.		1 pont
A két napot($\frac{3}{2}$) - féleképpen jelölhetjük meg.		1 pont
(3 napon adtak el legalább 130 db-ot.) ($\frac{3}{2}$)-féle kiválasztása lehet a kívánt 2 napnak,		1 pont
így a keresett valószínűség $\frac{\binom{3}{2}}{\binom{5}{2}} = 0,3$		1 pont
Összesen:	4 pont	

18. d)		
1 kg-os fehér kenyérből ($\frac{155}{5} =$) 31 db-ot,		<i>Két helyes válasz 1 pont, egy helyes válaszért nem jár pont.</i>
$\frac{1}{2}$ kg-os fehér kenyérből ($\frac{95}{5} =$) 19 db-ot,		
rozskenyérből ($\frac{33}{5} = 6,6$) 7 db-ot,		
zsemleből 58, kifliből 68 db-ot rendeltek.		
Összesen:	3 pont	

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2013. május 7.

MATEMATIKA

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Fontos tudnivalók

Formai előírások:

1. A dolgozatot a vizsgázó által használt színűtől **eltérő színű tollal** kell javítani, és a tanári gyakorlatnak megfelelően jelölni a hibákat, hiányokat stb.
2. A feladatok mellett található szürke téglalapok közül az elsőkben a feladatra adható maximális pontszám van, a javító által adott **pontszám** a mellette levő **téglalapba** kerül.
3. **Kifogástalan megoldás** esetén elég a maximális pontszám beírása a megfelelő téglalapba.
4. Hiányos/hibás megoldás esetén kérjük, hogy az egyes **részpontszámokat** is írja rá a dolgozatra.
5. Az ábrán kívül ceruzával írt részeket a javító tanár nem értékelheti.

Tartalmi kérések:

1. Egyes feladatoknál több megoldás pontozását is megadtuk. Amennyiben azoktól **eltérő megoldás** születik, keresse meg ezen megoldásoknak az útmutató egyes részleteivel egyenértékű részeit, és ennek alapján pontozzon.
2. A pontozási útmutató pontjai tovább **bonthatók**. Az adható pontszámok azonban csak egész pontok lehetnek.
3. Nyilvánvalóan helyes gondolatmenet és végeredmény esetén maximális pontszám adható akkor is, ha a leírás az útmutatóban szereplőnél **kevésbé részletezett**.
4. Ha a megoldásban **számolási hiba**, pontatlanság van, akkor csak arra a részre nem jár pont, ahol a tanuló a hibát elkövette. Ha a hibás részeredménnyel helyes gondolatmenet alapján tovább dolgozik, és a megoldandó probléma lényegében nem változik meg, akkor a következő részpontszámokat meg kell adni.
5. **Elvi hibát** követően egy gondolatot egységben belül (ezeket az útmutatóban kettős vonal jelzi) a formálisan helyes matematikai lépésekre sem jár pont. Ha azonban a tanuló az elvi hibával kapott rossz eredménnyel, mint kiinduló adattal helyesen számol tovább a következő gondolati egységben vagy részkérdésben, akkor erre a részre kapja meg a maximális pontot, ha a megoldandó probléma lényegében nem változott meg.
6. Ha a megoldási útmutatóban zárójelben szerepel egy **megjegyzés** vagy **mértékegység**, akkor ennek hiánya esetén is teljes értékű a megoldás.
7. Egy feladatra adott többféle helyes megoldási próbálkozás közül a **vizsgázó által megjelölt változat értékelhető**.
8. A megoldásokért **jutalompont** (az adott feladatra vagy feladatrésszre előírt maximális pontszámot meghaladó pont) **nem adható**.
9. Olyan részszámításokért, részlépésekért **nem jár pontlevonás**, melyek hibásak, de amelyeket a feladat megoldásához a vizsgázó ténylegesen nem használ fel.
10. A **vizsgafeladatsor II. B részében kitűzött 3 feladat közül csak 2 feladat megoldása értékelhető**. A vizsgázó az erre a célra szolgáló négyzetben – feltehetőleg – megjelölje annak a feladatnak a sorszámát, amelynek értékelése nem fog beszámítani az összpontszámába. Ennek megfelelően a megjelölt feladatra esetlegesen adott megoldást nem is kell javítani. Ha mégsem derül ki egyértelműen, hogy a vizsgázó melyik feladatot értékelését nem kéri, akkor automatikusan a kitűzött sorrend szerinti legutolsó feladat lesz az, amelyet nem kell értékelni.

17.d)		
Péter az első 12 hónapban		
$S_{12} = \frac{2 \cdot 100 + 11 \cdot 23}{2} \cdot 12 = 1487$		1 pont
1487 \approx 1,421, tehát Péter a második évben 42,1%-kal több bérleti díjat fizet, mint az elsőben.		1 pont
Összesen:		3 pont

18. a) első megoldás		
Ha figyelmen kívül hagyjuk, hogy a két áru nem rakható ki a hatféle áru.		1 pont
Ha a két áru egymás mellé kerül, de a sorrendjüket nem különböztetjük meg, 5!-féle elhelyezés lehetséges.		1 pont
Ha e két áru sorrendjét is megkülönböztetjük: 2 · 5! sorrendbe rakható a hat áru.		1 pont
A megfelelő sorrendekszámát megkapjuk, ha az összes esetből kivonjuk azon sorrendek számát, amelyekben egymás mellé kerül a zsemlemorzsa és a búzadara: 6! – 2 · 5!.		2 pont
Tehát 480 sorrendbe rakhatja ki az árufeltöltő a hatféle árut.		1 pont
Összesen:		6 pont

18. a) második megoldás		
Csak a búzadara és a zsemlemorzsa 6 · 5, azaz 30-féle sorrendben lenne elhelyezhető, ha egymás mellé is kerülhetnének.		1 pont
5 esetben kerülhet egymás mellé e két áru, ha a sorrendjüket nem vesszük figyelembe, de mivel a sorrend is számít, ezért 10 esetben.		1 pont
Így (30 – 10 =) 20-féle sorrendben rakhatja ki e két árut úgy, hogy ne kerüljenek egymás mellé.		1 pont
Mind a 20 esetben a többi négy árut 4!-féle sorrendben elhelyezheti el.		1 pont
Tehát 20 · 4! = 480-féle sorrendbe rakhatja ki a hatféle árut.		1 pont
Összesen:		6 pont

17. a)		
Gábor fizetendő bérleti díja mértani sorozat szerint nő, $a_1 = 100$ és $a_4 = 200$.	1 pont	
$100 \cdot q^{23} = 200$, $q^{23} = 2$ (ahol $q = 1 + \frac{p}{100}$)	1 pont	
$q = \sqrt[23]{2} = 2^{\frac{1}{23}} (\approx 1,0306)$	1 pont	
$p = 3,06$,	1 pont	
azaz Gábornak havonta 3,06%-kal kell több bérleti díjat fizetnie.	1 pont	
Összesen:	5 pont	

17. b)		
Péter bérleti díja számtani sorozat szerint nő, $b_1 = 100$ és $b_{24} = 200$,	1 pont	
$200 = 100 + 23 \cdot d$	1 pont	
$d = \frac{100}{23} \approx 4,35$, a havi növekedés 4,35 tallér.	1 pont	
Összesen:	3 pont	

17. c)		
A sorozatok első 24 tagjának összege:	1 pont	<i>Ha ez a gondolat csak a megoldás során derül ki, ez a pont jár.</i>
$S_{\text{Gábor}} = 100 \cdot \frac{(\sqrt[23]{2})^{24} - 1}{\sqrt[23]{2} - 1} \approx 3468,45$.	2 pont	
$S_{\text{Péter}} = \frac{100 + 200}{2} \cdot 24 = 3600$.	2 pont	
Péter 132 tallérral több bérleti díjat fizet 24 hónap alatt, mint Gábor.	1 pont	
Összesen:	6 pont	
<i>Grafikusan szemlélítve a havi bérleti díjakat látható, hogy Péter minden hónapban több bérleti díjat fizetne, mint Gábor (az 1. és a 24. hónap kivételével). Ezért nyilvánvaló, hogy Péter a 24 hónap alatt több bérleti díjat fizetne, mint Gábor. A világosan megadott grafikonokra épülő helyes gondolatért 3 pont adható.</i>		

I.		
1.	Az egyszerűsítés után kapott tört: $\frac{a-2b}{3}$.	2 pont
	Összesen:	2 pont
2.	Forgáshenger keletkezik, az alapkör sugara 5cm, magassága 12cm. $V = 25\pi \cdot 12 (\text{cm}^3)$.	1 pont
	<i>Ha ezek a gondolatok ábrán jelölve szerepelnek, jár az 1 pont.</i>	1 pont
	A forgáshenger térfogata $300\pi \text{cm}^3$.	1 pont
	<i>Tizedes tört alakban megadott válasz is teljes értékű.</i>	1 pont
	Összesen:	3 pont
3.	A valós gyökök száma: 1.	2 pont
	<i>Ha $x = 5$ a válasz, az 1 pontot ér. Ha 5 a válasz, az 0 pont.</i>	2 pont
	Összesen:	2 pont
4.	$x_1 = 14$, $x_2 = -14$	2 pont
	<i>Helyes válaszonként l.-l pont.</i>	2 pont
	Összesen:	2 pont
5.	A felezőpont helyvektora: $\vec{f} = \frac{\vec{a} + \vec{b}}{2}$.	1 pont
	<i>Ezt rendezve: $\vec{b} = 2\vec{f} - \vec{a}$.</i>	1 pont
	Összesen:	2 pont
6.	A keresett legkisebb pozitív szög 30° .	2 pont
	<i>$750^\circ = 2 \cdot 360^\circ + 30^\circ$ felírásáért 1 pont jár.</i>	2 pont
	Összesen:	2 pont
7.	$x^2 + 18x + 81 = (x + 9)^2$	1 pont
	<i>Egyszám négyzete akkor a legkisebb, ha 0-t emelünk négyzetre.</i>	1 pont
	<i>A függvény $x = -9$-nél veszi fel a legkisebb értékét.</i>	1 pont
	Összesen:	2 pont

8.	$2^4 = 16$ öjfegyű pozitív szám van.	2 pont
Összesen:		2 pont
9.	I. csoport 180 személy, II. csoport 240 személy, III. csoport 300 személy.	1-1 pont
Összesen:		3 pont
10.	Az egyenletet $2x - 7y = 0$ alakra rendezzük. Az erre merőlegese egyenes egy normálvektora $\mathbf{n}(7, 2)$, így e egyenes egyenlete $7x + 2y = 33$.	1 pont 1 pont 1 pont
Összesen:		3 pont
11.	A: igaz; B: hamis; C: igaz; D: igaz.	1-1 pont
Összesen:		4 pont
12.	Felírjuk a sorozat tagjait: $a_1 = -1, a_2 = 1, a_3 = 0, a_4 = 1, a_5 = 1, a_6 = 2$. Így $S_6 = 4$.	2 pont 1 pont
Összesen:		3 pont

II. B

16. a)	A háromszög harmadik oldalának c hosszára (a háromszög-egyenlőtlenség miatt) $20 + c > 22$ és $c < 20 + 22$ egyenlőtlenségeknek teljesülni kell. Így $2 < c < 42$. Ha a harmadik oldal is egész, c legkisebb értéke 3, legnagyobb értéke 41 lehet. Ez 39 megfelelő háromszöget jelent.	1 pont 1 pont 1 pont 1 pont
Összesen:		5 pont
16. b)	(A két adott oldal által közbezárt szöveget γ -val jelölve) $88 = \frac{20 \cdot 22 \cdot \sin \gamma}{2}$. Ebből $\sin \gamma = 0,4$. $\gamma_1 \approx 23,6^\circ$ $\gamma_2 \approx 156,4^\circ$	1 pont 1 pont 1 pont 1 pont
Összesen:		4 pont
16. c)	$\gamma_1 \approx 23,6^\circ$ esetében a harmadik oldal hosszát (c_1) koszinusz-tétel alkalmazásával számíthatjuk ki. $c_1^2 \approx 20^2 + 22^2 - 2 \cdot 20 \cdot 22 \cdot \cos 23,6^\circ$ $c_1^2 \approx 77,568$, és ebből $c_1 \approx 8,8$ egység hosszú. $\gamma_2 \approx 156,4^\circ$ esetében a harmadik oldal hossza (c_2): $c_2^2 \approx 20^2 + 22^2 - 2 \cdot 20 \cdot 22 \cdot \cos 156,4^\circ$. $c_2^2 \approx 884 - 880 \cdot (-0,9164)$, azaz $c_2^2 \approx 1690,4$ és ebből $c_2 \approx 41,1$ egység hosszú. A háromszög harmadik oldala $\approx 8,8$ egység vagy $\approx 41,1$ egység hosszú lehet.	1 pont 1 pont 1 pont 1 pont 1 pont 1 pont 1 pont 1 pont
Összesen:		8 pont
<i>Ha csak az egyik esettel számol, erre a részre maximum 4 pontot kaphat.</i>		

15.c)

5 dolgozó költségeit fizetik.	1 pont
Az összes eset: $\binom{25}{5}$,	1 pont
a kedvező esetek száma: $\binom{17}{5}$.	1 pont
(Alkalmazva a klasszikus valószínűség modelljét.) $\frac{\binom{17}{5}}{\binom{25}{5}} = \frac{6188}{53130} \approx 0,1165$.	1 pont
0,12 (illetve 11,65%) a valószínűsége annak, hogy 5 nőt választanak ki.	1 pont
Összesen:	5 pont

II. A

13. a)		
A négyzet oldala a , a téglalapok oldalai a , illetve $\frac{a}{3}$.	1 pont	<i>Ha a jelölés csak az ábrából derül ki, akkor is jár ez a pont.</i>
Egy téglalap területe $2a + \frac{2a}{3} = 24$, amiből $a = 9$ cm.	2 pont	
A négyzet területe 81 cm^2 .	1 pont	
Összesen:	5 pont	

13. b) első megoldás

Pitagorasz tétel szerint $13^2 - 12^2 = x^2$ (vagy a 13, 12, 5 Pitagorasz-i számhármás), a derékszögű háromszög befogója (BP) 5 cm.	1 pont
A háromszög területe felírható kétféleképpen: $T = \frac{a \cdot b}{2} = \frac{c \cdot m_c}{2}$,	2 pont
melyből $a \cdot b = c \cdot m_c$,	1 pont
vagyis az $m_c = \frac{a \cdot b}{c} = \frac{60}{13}$.	1 pont
Az átfogóhoz tartozó magasság 4,6 cm hosszú.	1 pont
Összesen:	7 pont

13. b) második megoldás

Pitagorasz tétel szerint $13^2 - 12^2 = x^2$ (vagy a 13, 12, 5 Pitagorasz-féle számhármás), a derékszögű háromszög befogója (BP) 5 cm.	1 pont
A befogótétel szerint $5 = \sqrt{13 \cdot p}$,	2 pont
$p = \frac{25}{13} \approx 1,92$.	1 pont
Pitagorasz tétellel $m_c^2 = 5^2 - \left(\frac{25}{13}\right)^2$	1 pont
Az átfogóhoz tartozó magasság 4,6 cm.	1 pont
Összesen:	7 pont

13. b) harmadik megoldás	
Az ABP derékszögű háromszögben jelöljük az A csúcsnál lévő szöveget α -val és az AP átfogóhoz tartozó magasság talppontját O -val. Az ABP derékszögű háromszögben $\cos \alpha = \frac{AB}{AP} = \frac{12}{13}$.	2 pont
$\alpha \approx 22,62^\circ$.	1 pont
Az AQB derékszögű háromszögben $\sin \alpha = \frac{BQ}{AB} = \frac{BQ}{12}$.	2 pont
$BQ = 12 \cdot \sin \alpha \approx 12 \cdot 0,3846 \approx 4,6152$.	1 pont
Az átfogóhoz tartozó magasság 4,6 cm hosszú.	1 pont
Összesen:	7 pont
14. a)	
Értelmezési tartomány: $(2x - 5 > 0$ és $x > 0$ miatt) $x > \frac{5}{2}$.	1 pont
(A logaritmus azonosságait felhasználva) $2x - 5 = \frac{x}{3}$.	2 pont
Az egyenlet rendezése után $x = 3$.	1 pont
A kapott gyök eleme az értelmezési tartománynak, tehát megoldás.	1 pont
Összesen:	5 pont

14. b)	
$0 \leq 13 - 2x$, így $x \leq 6,5$.	1 pont
$0 \leq \sqrt{13 - 2x} = x - 5$, ebből $5 \leq x$. Tehát az egyenletnek csak $5 \leq x \leq 6,5$ esetén lehet megoldása.	1 pont
Mindkét oldalt négyzetre emelve: a baloldal négyzete $13 - 2x$.	1 pont
A jobboldal négyzete: $x^2 - 10x + 25$.	1 pont
A megoldandó másodfokú egyenlet: $0 = x^2 - 8x + 12$.	1 pont
Ebből $x = 6$ vagy $x = 2$.	1 pont
Az egyenlet egyetlen valós megoldása az alaphalmazon a 6.	1 pont
Összesen:	7 pont
15. a)	
Mindkét végzettséggel rendelkezik 20 fő, mert a végzettséget jelentő oklevelek száma $42 + 28 = 70$, ami 20-szal több az oklevelet szerzők (dolgozók) létszámánál.	1 pont
Így csak technikusai végzettsége 22 főnek van.	1 pont
Összesen:	3 pont
15. b)	
Ha a 30 év alatti dolgozók száma x ,	1 pont
akkor az átlag: $\frac{x \cdot 148000 + (50 - x) \cdot 173000}{50} = 165000$.	1 pont
$x = 16$	1 pont
A laborban 16 dolgozó 30 év alatti.	1 pont
Összesen:	4 pont